

Az Alkotmánybíróság döntésének tájékoztató jelleggel közzétett, nem hivatalos szövege. A hivatalos közzétételre a Magyar Közlönyben, illetve az Alkotmánybíróság Határozatai című hivatalos lapban kerül sor.

IV/3182/2024.

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

végzést:

Az Alkotmánybíróság a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény 135. § (2) bekezdés l) pontja alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

Indokolás

- [1] 1. Az indítványozó gazdasági társaság jogi képviselője (dr. Fodor T. Gábor ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése alapján előterjesztett alkotmányjogi panaszában a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény 135. § (2) bekezdés l) pontja alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte a 123. § (5) bekezdés e) pontjára tekintettel, mivel az sérti az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését (kellő felkészülési idő követelménye).
- [2] 1.1. Az indítványozó (alperes) és a felperes szakszervezet között kollektív szerződés részleges érvénytelensége iránt per volt folyamatban. A Budapest Környéki Törvényszék Munkaügyi Kollégiuma 25.M. 70.259/2023/20. számú ítélete a felperes keresetét elutasította, a Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság 1.Mf.31.063/2024/9. számú ítélete az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.
- [3] A bírói döntések alapja egyebek között az volt, hogy a felperes szakszervezetnek a jelen esetben nincs keresetőségi joga, vagyis olyan igényt kívánt érvényesíteni, amely nem őt illeti meg; a másodfokú bíróság „mellőzte az elsőfokú ítélet indokolásból a kollektív szerződés részleges érvénytelenségének érdemi elbírálását és a részleges érvénytelenség egy időszakra szóló megállapítását, továbbá a felek erre vonatkozó fellebbezési hivatkozásait sem vizsgálta, és nem foglalt állást az érvénytelenség kérdésében. Ebből kifolyólag a másodfokú bíróság szerint irreleváns volt az alperes hivatkozása az általa állított alkotmányellenes rendelkezésre.”
- [4] Az indítványozó perbeli jogi képviselője a Fővárosi Ítéltábla 1.Mf.31.063/2024/9. számú ítéletét 2024. július 8-án vette át.

- [5] 1.2. Az indítvány lényege az alábbiak szerint foglalható össze.
- [6] Az indítványozó – az Abtv. 26. § (1) bekezdése alapján – a 2024. szeptember 4-én, határidőben benyújtott alkotmányjogi panaszában azt kérte az Alkotmánybíróságtól, hogy állapítsa meg az Mt. 135. § (2) bekezdés *l)* pontjának – az Mt. 123. § (5) bekezdés *c)* pontjára tekintettel – alaptörvény-ellenességét és a sérelmezett rendelkezést semmisítse meg.
- [7] Az Mt. 135. § (2) bekezdése alapján kollektív szerződés a 123. § (5)–(6) bekezdésben foglaltaktól csak a munkavállaló javára térhet el. A 123. § (5) bekezdés *c)* pontja szerint kollektív szerződés rendelkezése esetén a szabadság egynegyedét legkésőbb az esedékességet követő év március 31-ig adhatja ki.
- [8] Az indítványozó előadta, hogy az Mt. szabadságra vonatkozó egyes szakaszai 2023. január 1-jétől módosultak. Az Mt. 2023. december 31-ig hatályos 123. § (5) bekezdés *c)* pontja, együtt olvasva a 135. § és 277. § (2) bekezdésének rendelkezéseivel, azt az értelmet adta ki, hogy kollektív szerződés – eltérő rendelkezés hiányában – a munkavállaló előnyére és hátrányára egyaránt eltérhet a 123. § (5) bekezdésében foglaltaktól. A Magyar Közlönyben 2022. december 21-én megjelent és 2023. január 2-án hatályba lépett 2022. évi LXXIV. törvény (Módtv.) az Mt. 135. § (2) bekezdés *l)* pontját akként változtatta meg, hogy 2023. január 1-ét követően csak a munkavállaló javára enged eltérést kollektív szerződéssel az Mt. 123. § (5) bekezdésében foglaltaktól.
- [9] Az indítványozó szerint a jogszabályváltozás érintette a közte és a szakszervezet között hatályban lévő kollektív szerződést, amely szerint a szabadságot az esedékesség évében, de legkésőbb az esedékességet követő év április 30-ig kell kiadni azzal, hogy az esedékesség évét követően kiadott szabadság mértéke nem haladja meg a szabadság egyharmadát. Az indítványozó ezért – 2023. februárjában – kezdeményezte a szakszervezetnél a kollektív szerződés módosítását, amelyre 2023. december 18-án került sor; az új, a hatályos jognak megfelelő kollektív szerződés 2024. január 1-jén lépett hatályba. Az Mt. módosítás miatt szükséges kollektív szerződés módosítás – az érdekegyeztetési, tárgyalási folyamatok lefolytatásával – 9 hónapot vett igénybe.
- [10] A szakszervezet ugyanakkor keresetet terjesztett elő az indítványozóval szemben, melyben a kollektív szerződés részleges érvénytelensége megállapítását kérte arra hivatkozva, hogy az az Mt. 123. § (5) bekezdés *c)* pontjába ütközik.
- [11] Az elsőfokú bíróság a szakszervezet keresetét elutasította, mivel a megállapítási kereset jogszabályban rögzített konjunktív feltételei nem álltak fent. A másodfokú bíróság az indítványozó fellebbezését nagyrészt alaposnak ítélte, az elsőfokú bíróság érdemi döntésével egyetértve, annak jogi indokolását megváltoztatva azt helybenhagyta. A másodfokú bíróság nem érintette azt a kérdést, hogy az Mt. módosítása kapcsán a jogalkotó biztosított-e kellő felkészülési időt a jogalkalmazók számára.

- [12] Bár az indítványozó a panasz alapját képező bírósági eljárásban pernyertes lett, érvelése szerint ez nem zárja el attól, hogy a per tárgyát képező rendelkezéssel szemben alkotmányjogi panaszt nyújtson be. A jogszabály módosítás miatt sérelmes helyzetbe került; álláspontja szerint a jogalkotó nem biztosított elegendő határidőt a jogalkalmazók számára a kollektív szerződés módosításához, így a hatályban lévő kollektív szerződése 2023. január 1-jétől nem volt összhangban a hatályos joggal. A kollektív szerződés részleges érvénytelenségére és az indítványozó jogsértő magatartására tekintettel vele szemben a szakszervezet keresetet nyújtott be, amely szintén sérelmesen érintette. Álláspontja szerint a 2022. december 21-én közzétett, és 2023. január 1-jén hatályba lépett jogszabály módosításhoz való alkalmazkodásra a jogalkotó nem biztosított kellő felkészülési időt; a karácsony és újév közötti ünnepi időszakra eső rendkívül rövid időtartam alatt a kollektív szerződés módosítása nem volt reálisan teljesíthető. Így a jogszabály módosítása az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében foglalt jogállamiság követelménye és az abból levezethető jogbiztonság elve sérelmét okozta.
- [13] 1.3. Az Abtv. 57. § (1b) bekezdése alapján, ha a jogszabály megalkotója, illetve a törvény kezdeményezője – figyelemmel arra is, hogy az ügy a személyek széles körét érinti-e – az üggyel kapcsolatos álláspontjáról az Alkotmánybíróságot tájékoztatni kívánja, véleményét az (1a) bekezdés szerinti közzétételtől számított 30 napon belül megküldi az Alkotmánybíróságnak. Erre tekintettel 2024. november 21-én a nemzetgazdasági miniszter megküldte az üggyel kapcsolatos álláspontját az Alkotmánybíróságnak.
- [14] 2. Az indítványozó a 2024. október 24-én Alkotmánybíróságra érkezett beadványában eljárás felfüggesztése iránti kérelmet terjesztett elő.
- [15] Arra hivatkozott, hogy a felperes szakszervezet indítványára – a Budapest Környéki Törvényszék előtt kollektív szerződés részleges érvénytelenségének megállapítása iránt indított és ott 25.M.70.259/2023. folyamatban volt munkaügyi per, illetve a Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság előtt 1.Mf.31.063/2024. számon folyamatban volt munkaügyi per kapcsán – a Kúrián Mfv.V.10.106/2024/2. ügyszámon felülvizsgálati eljárás indult.
- [16] Kérte az Alkotmánybíróságot az IV/3182/2024. ügyszám alatt nyilvántartásba vett eljárásnak – az Abtv. 60. §-a szerinti – a Kúria előtt folyamatban lévő felülvizsgálati eljárás befejezéséig történő felfüggesztésére, tekintettel arra, hogy a Kúria döntése kihatással lehet az alkotmányjogi panasz eljárás sorsára is.
- [17] 3. Az Ügyrend 32. § (3) bekezdése szerint, ha az Alkotmánybíróság a főtitkári előkészítő eljárás során hivatalos tudomást szerez arról, hogy az alkotmányjogi panasszal érintett ügyben a sérelmezett bírói döntés ellen előterjesztett felülvizsgálati kérelmet vagy felülvizsgálati indítványt a Kúria még nem bírálta el, az alkotmányjogi panaszt az Alkotmánybíróság egyesbíróként eljárva – az Abtv. 30. § (1) bekezdése

szerinti határidő megtartásának vizsgálatát követően, az egyéb formai és tartalmi feltételek vizsgálatának mellőzésével – soron kívül visszautasítja. A (4) bekezdés kimondja, hogy ha az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerinti határidőben benyújtott alkotmányjogi panaszt az Alkotmánybíróság a (3) bekezdés alapján utasította vissza, a Kúria felülvizsgálati eljárást lezáró határozatának kézbesítésétől számított, az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott határidőn belül a (2) bekezdés szerinti alkotmányjogi panaszban sérelmezett döntés ellen ismételten benyújtható alkotmányjogi panasz. Ilyen esetben a (2) bekezdés szerinti alkotmányjogi panaszban sérelmezett bírói döntés mellett a Kúriának a felülvizsgálati eljárásban hozott határozatát is lehet támadni.

- [18] 4. A kifejtettek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz visszautasításának van helye az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *h*) pontja alapján, az Ügyrend 32. § (3) bekezdésére figyelemmel, ezért azt visszautasította.

2025. február 18.

Haszonicsné dr. Ádám Mária s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró